

На основу члана 16. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04 и 36/09)

Министар доноси

ПРАВИЛНИК О МЕТОДОЛОГИЈИ ЗА ИЗРАДУ ПРОЈЕКТА САНАЦИЈЕ И РЕМЕДИЈАЦИЈЕ

Члан 1.

Предмет правилника

Овим правилником прописује се методологија за израду и садржина пројекта санације и ремедијације загађених локација осим локација деградираних услед експлоатације минералних сировина.

Члан 2.

Знаћење израза

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1. **загађена локација** јесте локација контаминирана уношењем загађујућих материја и/или енергије у животну средину људском делатношћу или природним процесима који имају или могу имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи;
2. **санација и ремедијација** јесу процеси у оквиру којих се предузимају мере за заустављање загађења и даље деградације, односно поправља стање претходно загађене животне средине до нивоа који је безбедан за будуће коришћење локације, укључујући уређење простора, ревитализацију и рекултивацију.
3. **пројекат санације и ремедијације** јесте документ којим се анализира стање животне средине на загађеној локацији и дефинишу мере и активности за ефикасно заустављање даљег ширења загађења и штетних утицаја, као и поправљање стања животне средине на контаминираној локацији;
4. **историјско загађење** јесте загађење животне средине настало у претходном периоду дејством природних процеса и/или људских активности које је настало у дужем временском периоду услед производних и других активности, као и удеса у зони утицаја постројења;
5. **удес** јесте изненадни и неконтролисани догађај или низ догађаја, који настаје неконтролисаним ослобађањем опасних и штетних материја при производњи, преради, промету, транспорту, употреби, складиштењу, одлагању или неадекватном чувању хемикалија, производа или отпада који садржи загађујуће материје, а који је довео или може довести до угрожавања животне средине;

6. **комплекс** јесте просторна целина у оквиру које се обављају активности које могу узроковати ослобађање загађујућих материја, а који контролише оператер постројења;
7. **загађивач** је правно или физичко лице које као оператер постројења, на комплексу или ван њега, обављањем делатности или у вези са делатношћу за коју је основан и коју спроводи, проузрокује загађење животне средине укључујући његовог правног следбеника чија се одговорност заснива на начелу одговорности загађивача и његовог правног следбеника;
8. **испитивање стања животне средине** јесте утврђивање загађења животне средине на одређеној локацији (и евидентирање угрожених ресурса) а које се врши на основу критеријума утврђених прописима којима се уређује одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију, Уредба о утврђивању критеријума за одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију, ("Сл.гласник РС" бр. 22/2010).;
9. **стручни налаз** јесте документовани закључак о резултатима испитивања стања животне средине који садржи тумачење резултата и предлог мера, односно извештај ангазоване акредитоване лабораторије

Члан 3.

Основа за израду пројекта санације и ремедијације

Пројекат санације и ремедијације се израђује на основу:

- 1) испитивања стања животне средине;
- 2) решења надлежног инспектора за заштиту животне средине;
- 3) одлуке надлежног министарства, покрајинског или органа јединице локалне самоуправе;
- 4) одлуке Владе Републике Србије у складу са законом.

Пројекат санације и ремедијације може да израђује правно лице регистровано за израду техничке документације у области заштите животне средине.

Члан 4.

Испитивање стања животне средине

У случају историјског загађења на комплексу или удеса насталог активношћу унутар комплекса, као и у случају сумње на њихово постојање, загађивач је у обавези да спроведе испитивања стања животне средине на комплексу и угроженим локацијама ради процене степена и обима могућег загађења и да о резултатима испитивања стања животне средине без одлагања обавести надлежне инспекцијске и друге органе.

Испитивање стања животне средине из става 1. овог члана врше стручне организације, односно акредитоване лабораторије за узорковање и испитивање (у даљем тексту: акредитована лабораторија).

Акредитована лабораторија из става 2. овог члана издаје извештај о испитивању стања животне средине и обезбеђује стручни налаз.

Члан 5. Обавеза загађивача

Ако се спроведеним испитивањем стања животне средине и стручним налазом из члана 4. овог правилника, утврди постојање загађења које захтева примену предложених мера санације и ремедијације, загађивач је у обавези да изради пројекат санације и ремедијације у складу са законом и овим правилником.

О резултатима спроведеног испитивања стања животне средине и изради пројекта санације и ремедијације загађивач обавезно обавештава надлежног инспектора, коме доставља примерак извештаја о испитивању, а пројекат санације и ремедијације по његовој изради и добијеној сагласности у складу са чланом 16. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04 и 36/09).

Поред обавеза из ст. 1. и 2. овог члана загађивач је дужан да предузме мере ради спречавања загађења и смањења могућих штетних утицаја или ризика од удеса у складу са законом.

Члан 6. Обавезе надлежног органа

Ако загађивач није поступио у складу са чланом 4. овог правилника, надлежни инспектор, на основу информација о историјском загађењу или насталом удесу, као и на основу других информација и података и познавања стања на локацији, односно комплексу, може загађивачу наложити испитивање стања животне средине и израду пројекта санације и ремедијације, као и хитно предузимање других мера спречавања загађења и смањења могућих штетних утицаја или ризика од удеса.

Надлежни инспектор решењем одређује рокове за испитивање стања животне средине, односно израду пројекта санације и ремедијације, као и динамику извештавања о предузетим другим хитним мерама и ефектима њихове реализације у случају налога за њихово предузимање.

Члан 7. Ризик од удеса

Ако постојеће загађење животне средине или ризик од удеса на локацији, односно комплексу није могуће ефикасно и благовремено санирати мерама које предузима загађивач, надлежно министарство, покрајински, односно орган јединице локалне самоуправе доноси одлуку о санацији и ремедијацији.

У случају из става 1. овог члана, надлежно министарство, односно надлежни покрајински орган одлучује ако је загађењем или ризиком од удеса угрожено подручје од значаја за Републику Србију односно Аутономну покрајину, а надлежни орган јединице локалне самоуправе ако је угрожено подручје од локалног значаја.

Влада Републике Србије доноси санациони план у складу са одредбама закона којим се уређује заштита животне средине.

Одлуком из става 1. овог члана одређују се и обавезе загађивача укључујући трошкове санације и ремедијације.

Члан 8

Садржај пројекта санације и ремедијације

Пројекат санације и ремедијације садржи:

1. податке о носиоцу израде пројекта санације;
2. податке о загађивачу;
3. опис делатности коју обавља загађивач;
4. опис контаминиране локације;
5. податке о историји загађења локације;
6. податке из извештаја о испитивању стања животне средине;
7. теренска истраживања и евидентирање угрожених ресурса
8. податке о стању животне средине на локацији, односно комплексу и ширем окружењу пре контаминације;
9. програм за утврђивање стања животне средине на контаминираним подручјима и спровођењем циљаних испитивања;
10. пројекатно решење санације и ремедијације, са мерама и активностима разрађеним по приоритетима и акционим планом за спровођење санације и ремедијације;
11. програм праћења стања животне средине и ефеката санације и ремедијације;
12. предлог праћења стања животне средине након санације;
13. предмер и предрачун;
14. графички прилози
15. неповољне околности и ограничења;
16. документација од значаја за спровођење пројекта.

Члан 9.

Опис контаминиране локације

Опис контаминиране локације на којој се планира извођење пројекта садржи нарочито:

1. географски положај локације (макро и микролокација) и копију плана катастарских парцела на којима се предвиђа извођење пројекта (са уцртаним распоредом свих објеката);
2. климатске карактеристике подручја;
3. податке о површини и намени локације;
4. податке о производним и другим делатностима, врсти и количинама опасних и штетних материја на и око локације која је обухваћена загађењем;
5. приказ педолошких, геоморфолошких, геотехничких, геомеханичких, геолошких, хидролошких, хидрографских, хидрогеолошких и сеизмолошких карактеристика терена;
6. податке о изворишту водоснабдевања (удаљеност, капацитет, угроженост, зоне санитарне заштите) са основним хидролошким карактеристикама;
7. опис флоре и фауне, природних добара посебне вредности (заштићених) ретких и угрожених биљних и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта;
8. преглед основних карактеристика пејзажа;
9. преглед непокретних културних добар;
10. податке о насељености, концентрацији становништва и демографским карактеристикама.

Члан 10.

Подаци о историји контаминиране локације

У историји контаминиране локације се износе подаци о околностима које су довеле до загађења и садржи нарочито:

1. опис догађаја, намена, активности, настанка удеса и других околности које су довеле до загађења;
2. приказ врста, количина и екотоксиколошких карактеристика испуштених загађујућих материја;
3. временски ток и просторни распоред загађења;
4. приказ до сада предузетих мера за заустављање, даље ширење и санацију загађења;
5. приказ до сада насталих последица загађења по животну средину, здравље људи, материјална и и културна добра, привредне и друге активности у зони утицаја.

За индустријска постројења и друга правна лица која раде са опасним и штетним хемијским материјама и отпадом се достављају подаци о:

1. количинама и врстама опасних и штетних материја на комплексу;

2. месту и начину складиштења опасних и штетних материја и отпада;
3. усвојеним процедурама и стандардима из области заштите животне средине (управљање хемикалијама, управљање отпадом, акт о процени ризика од хемијског удеса и мерама припреме и отклањања последица и др.);
4. регистрованом загађењу и удесима на комплексу у претходном периоду;
5. резултатима редовног мониторинга којим су се пратили утицаји на околину.

Члан 11.

Теренска истраживања и евидентирање угрожених ресурса

Теренска истраживања и евидентирање угрожених ресурса се спроводе директним увидом у стање и околностима на терену. Приликом теренских истраживања се прикупљају допундски и проверавају претходно добијени подаци о локацији, околностима настанка и распрострањању контаминације, окружењу и другим специфичностима значајним за одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију.

Од података и запажања сакупљених на терену документују се најмање следећи:

1. Констатација знакова који могу указати на присутну контаминацију (видљиве последице загађења);
2. Приближна површина и/или запремина потенцијално захваћена загађењем;
3. Шематски приказ очигледног или претпостављеног распрострањања загађујућих материја (контаминације), унет у одговарајућу карту, копију плана или скицу направљену руком;
4. Шематски приказ очекиваног правца ширњења загађујућих материја;
5. Положај и удаљеност вулнерабилних објеката и садржаја, са шематским праксом на карти;
6. Процена могућег утицаја на вулнерабилне објекте и садржаје. Од вулнерабилних објеката и садржаја посебно издвојити и обрадити положај, удаљеност и могуће утицаје на:
  - изворишта објеката за снабдевање водом за пиће,
  - стамбена и друга подручјаи намене у којима бораве људи,
  - заштићена природна и културна добра,
  - отворене водотоке и
  - инфраструктурне објекте.

Члан 12.

Подаци о стању животне средине на локацији, односно комплексу и ширем окружењу пре контаминације

Стање животне средине и ширег окружења локације пре контаминације, садржи стручну обраду и тумачење резултата испитивања супстрата животне средине,

уколико је оно спровођено на предметној локацији или непосредном ширем окружењу. Резултати испитивања из претходног периода се могу користити за процену стања животне средине пре насталог загађења и за поређење са резултатима добијеним након настанка истог.

Члан 13.

Програм за утврђивање стања животне средине на контаминираном подручју и спровођењем циљаних испитивања

На основу прикупљених података, стања на терену и стручног разматрања, саставити Програм за утврђивање стања животне средине на контаминираном подручју и спровођењем циљаних испитивања. Предложено испитивање мора бити тако конципирано да омогућава меродавно утврђивање врсте, степена и обухвата загађења на предметној локацији.

Члан 14.

Пројекатно решење санације и ремедијације, са мерама и активностима разрађеним по приоритетима и акционим планом за спровођење санације и ремедијације

Предлог пројектног решења у односу на врсту загађења садржи нарочито:

1. приказ предложеног решења санације и ремедијације;
2. поређење варијанти у погледу ремедијационог поступка и приказ разлога за избор предложеног решења;
3. опис планираних активности у погледу ремедијационог поступка (физички, хемијски или биолошки и комбинацијом различитих поступака), односно њихове технолошке и друге карактеристике;
4. приказ технологије третирања (прерада, рециклажа, одлагање и сл.) свих врста отпадних материја;
5. приказ утицаја на животну средину изабраног пројекта
6. начин поступања са отпадом насталим као последица загађења и примењених мера санације и ремедијације;

Поглавље неопходни ресурси и рокови за спровођење поступка санације и ремедијације садрже:

- приказ врста и потребне количине енергије и енергената, воде, сировина и потребног материјала за реализацију пројекта;
- приказ врста и количине испуштених гасова, воде и других течних и гасовитих материј, посматрано по технолошким целинама укључујући емисије и у ваздух, испуштање у подземнеи површинске водне реципијенте, одлагање на земљиште, буку, вибрације, топлоту, зрачење (јонизујуће и нејонизујуће) и др.

- Дефинисање рокова за спровођење појединачних фаза и комплетног пројекта

Члан 15.

Програм праћења стања животне средине и ефеката санације и ремедијације

Програм праћења ефеката санације и ремедијације садржи критеријуме за евалуацију спровођења и успешности поступака санације, при чему је критеријум за коначну потврду, конкретно испитивање параметара животне средине на локацији загађења;

Члан 16.

Предлог праћења стања животне средине након санације

Предлог праћења стања животне средине након санације садржи конкретно израђен програм праћења стања супстрата животне средине са наведеном врстом, локацијама, обимом и динамиком испитивања;

Члан 17.

Стручни надзор

Загађивач је у обавези да обезбеди стручни надзор у току извођења радова по пројекту санације и ремедијације за коју је сагласност издало министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Стручни надзор контролише да ли се извођење радова врши према пројекту санације и ремедијације.

Стручни надзор може да обавља лице које испуњава услове прописане законом.

Члан 18.

Технички преглед изведених радова

Технички преглед се врши по завршетку извођења радова предвиђених пројектом санације и ремедијације за који је сагласност издало министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Технички преглед изведених радова обухвата контролу усклађености изведених радова са пројектом санације и ремедијације на основу којих су изведени радови.

Технички преглед врши комисија коју формира министар надлежан за послове заштите животне средине.

Трошкове техничког прегледа сноси загађивач.

- Садржај пројекта Роквалдвас. рож. 2011/2. и Зак. е. рож. 400.